

Journalist bakom rött maktskifte i El Salvador

För tjugo år sedan tog han inbördeskriget in i de salvadoranska vardagsrummen genom en intervju med en av ledarna för vänstergerillan FMLN. I mars i år förde han den tidigare gerillan in i presidentpalatset. Men landets nye president Mauricio Funes följer inte andra latinamerikanska vänsterledare i fotspåren – El Salvador är inte redo för socialismen, menar partiet.

Arbetaren träffade den nye presidenten.

AV ERIK HALKJAER (TEXT OCH FOTO)

Många salvadoraner växte under 1980-talet upp i det närmaste omedvetna om att det pågick ett blodigt inbördeskrig i landet. Det kan tyckas konstigt i ett land litet som Småland, med då över fem miljoner invånare. Men medierna kontrollerades av regeringen, militären och det regeringsvänliga näringslivet.

De få oberoende medier som rapporterade om händelserna tystades eller marginaliserades. Först 1989 gjordes den första intervjun med en av FMLN:s ledare i salvadoransk media. Det var den mexikanskägda tv-kanalen Canal 12. Intervjuade gjorde den unga journalisten Mauricio Funes och framför mikrofonen satt gerillaledaren Joaquín Villalobos, i dag forskare vid London University och en av FMLN:s starkaste kritiker.

DET KAN TYCKAS VARA en händelse med en baktanke, att samma Funes som förde gerillan närmare de salvadoranska tv-titarna nu vunnit den politiska makten åt dem. Det är det inte. För Funes har den politiska aktivismen växt fram först på senare år.

– Jag kunde inte längre bara observera

verkligheten. Efter tjugo år som journalist i den salvadoranska verkligheten var min analys att landet var i behov av förändring, en förändring som högern inte var intresserad av eller ville genomföra. Jag kom också fram till att jag måste bli en av aktörerna i denna förändringsprocess, och för att bli det var jag tvungen att lämna journalistiken och omfamna FMLN, som är det enda parti med kapacitet att förändra landet eftersom man inte behöver försvara de ekonomiska intressen som högern har försvarat i tjugo år, säger Mauricio Funes till Arbetaren.

Som journalist har Funes lämnat stora avtryck i det salvadoranska medialandskapet. Efter sin universitetsexamen på jesuituniversitetet UCA i San Salvador 1986 var han med och startade universitetsradion YSUCA, som i dag är en av de starkaste medierösterna till vänster om landets stora högermedier. Och efter ett år på den statliga televisionen hamnade han på Canal 12 vars nyhetsändringar under hans ledning kom att stå i en klass för sig.

Som nyhetschef, nyhetsankare, tv-krönikör och tuff intervjuare i morgonsoffan ställde Funes landets alla makthavare mot

väggen, oavsett partifärg. Han blev snart spanska CNN:s korrespondent i landet.

När El Salvador drabbades av två kraftiga jordbävningar i början av 2001, bara några veckor efter att regeringen infört dollarn som egen valuta, stod Funes på toppen av sin journalistiska karriär. Hans kritik av hur regeringen under högerpartiet Arenas

”Genom journalistiken lärde jag känna fattigdomen och den sociala ojämlikheten som finns i landet.”

Mauricio Funes, El Salvadors nyvalde president.

president Francisco Flores hanterade de förödande effekterna av jordbävningen och att man infört en valuta som landets centralbank inte hade någon kontroll över var svidande. För första gången talades det på landets arbetsplatser, barer och gator om att Funes hade en politisk karriärmöjlighet.

– Vi ville ha honom som kandidat redan inför presidentvalet 2004. Men han tackade nej då han inte ville ställa upp i ett internval, vilket partiets stadgar sade, säger Walter Durán, mångårig parlamentsledamot och FMLN-medlem.

FMLN HADE 2004 varit ett politiskt parti i tolv år och haft majoriteten i Nationalförsamlingen, men misslyckats i två presidentval. Denna gång menade många att turen att kandidera till presidentposten hade kommit till en av partiets historiska medlemmar, den tidigare ledaren för det salvadoranska kommunistpartiet, Schafik Handal. FMLN gjorde sitt sämsta val någonsin.

Arena, som haft makten sedan 1989 hade redan i valet 1999 insett vad det skulle ta FMLN ytterligare nästan tio år att inse: det var dags att satsa på yngre förmågor, utan kopplingar till inbördeskriget. I två val i följd kammade till synes okända politiska förmågor hem presidentposten. I valet 2004 förlorade Handal mot den yngre, tidigare sportjournalisten, Antonio Saca.

– Efter det valet ändrade vi stadgarna så att partiledningen presenterar en kandidat ▶